

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження проєкту експертного висновку ГЕР
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньої програми
39314 Літературна творчість, українська мова і література та англійська мова,
перший рівень вищої освіти Бакалавр філології, спеціальність 035 – Філологія (035.01 – українська мова та література)»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка дякує членам галузевої експертної групи за глибокий, змістовний та об'єктивний аналіз освітньої програми і надає додаткові пояснення та обґрунтування до рекомендацій ГЕР за окремими критеріями:

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо проаналізувати аналогічні за змістом ОПП ЗВО в Україні й за кордоном та виокремити власну траєкторію підготовки задля окреслення унікальності освітньої програми. 2. Рекомендуємо розміщувати на сторінці Інституту філології звіт про обговорення всіх редакцій ОПП у формі таблиці, де були б зазначені автор і суть пропозиції та рішення проектної групи. 1.2 Оскільки в системі Нацагентства немає інформації (протоколів, питальників тощо) про результати обговорення ОПП, внесені пропозиції стейкхолдерами та ситуацію з урахуванням чи відхиленням таких рекомендацій, ГЕР не має змоги перевірити контраргумент ЗВО у відповіді ЕГ про наявність документів, які фіксують зазначені вище процедури. Водночас ГЕР вважає за необхідне зазначити, що і на офіційному сайті ЗВО немає звітних документів про зміст громадського обговорення ОПП у форматі офіційних чи неформальних зустрічей і т.ін. ГЕР рекомендує розміщувати на сторінці Інституту філології звіт про	Висловлюємо вдячність ГЕР за надані рекомендації. 1. На етапі проектування програми група розробників проаналізувала схожі за змістом ОПП в Україні та за кордоном, що вказано і у ВСО, і наголошено у звіті ЕГ. На момент проектування аналогічних за змістом ОПП у межах філологічної галузі не існувало. Унікальність та інноваційність програми була окреслена серед характеристик освітньої програми, а саме в основному фокусі, де сказано, що «основний акцент спрямований на створення оригінальних текстів різних жанрів і стилів (у тому числі поезії, прози, драматургії, кіносценарію, літературної критики та ін.), на їх літературознавчий аналіз, оцінку, інтерпретацію, коментування, переклад та літературне редагування». Також серед особливостей ОП заявлена її творча спрямованість, зазначено ключове місце в обов'язковій частині ОК циклу інноваційних практичних курсів з «літературної творчості, що спрямовані на формування умінь у створенні художніх текстів різних жанрів і стилів, як оригінальних, так і перекладних, а також їх аналіз, оцінку та інтерпретацію», зазначено, що в структурі ОПП є фахово-виробнича (творча) практика та

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
	обговорення всіх редакцій ОПП (наприклад, після Опису ОПП з відповідним покликанням на емейл) у формі таблиці, де були б зазначені автор і суть пропозиції та рішення проектної групи.	кваліфікаційна робота бакалавра (наукова і творча). Це робить програму унікальною і нині, адже актуальні та архівні ОПП, що подібні за змістом до нашої, не пропонують системного і послідовного навчання письменницькій майстерності в основній частині навчального плану. 2. Розробники постійно комунікують із зацікавленими сторонами щодо реалізації ОПП та обговорення побажань щодо її вдосконалення у форматі розширених засідань кафедри, зустрічей НПП та здобувачів з випускниками, роботодавцями, представниками ринку праці. На сторінці ОПП на сайті ЗВО розміщено інформацію про такі зустрічі: https://drive.google.com/file/d/1I0xB_IJkL2EoA-PfhKmm663qiJ0HMBNT/view Пропозиції стейхолдерів обговорювалися на засіданнях кафедри, на їх основі готувалися документи для ініціювання нових редакцій ОПП. Неформальні звіти розробники оприлюднювали у соціальних мережах: https://www.facebook.com/oksana.slipushko/posts/pfbid033aBxYKkdp2yc81eX4iymWjVobX8inM2zG5HDBa11hYp4QBwGMrE3jWqs6uyqotEbl ; https://www.facebook.com/groups/793852263970701/permalink/4140107686011792/. Табличні звіти щодо обговорення нових редакцій ОПП формуються і використовуються гарантом, однак необхідність їх оприлюднення не очевидна .
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми Рівень відповідності (ЕГ)	1. Рекомендуємо вдосконалити опис міжпредметних зв'язків у структурно-логічній схемі ОПП. 2. Рекомендуємо вивірити й збалансувати матриці компетентностей і ПРН, відстеживши їх відповідність змісту кожного ОК.	Шановні члени ГЕР, дякуємо за рекомендації щодо структури та змісту освітньої програми, з якими погоджуємося частково: 1. Загалом погоджуємося з рекомендацією уточнити структурно-логічну схему в ОП з метою повного та деталізованого відображення взаємозв'язків між освітніми

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	(2.2 Загалом ОПП має чітко визначену структуру, яка сукупно формує визначені Стандартом компетентності. ГЕР погоджується з ЕГ, що на основі представленої структурно-логічної схеми важко простежити логічний взаємозв'язок ОК через візуальне об'єднання обов'язкових дисциплін у блоки без врахування чітко окреслених критеріїв. Також ГЕР підтримує думку ЕГ щодо формального підходу до складання матриць компетентностей і ПРН, нецілковите врахування цих відповідностей у плануванні окремих ОК.) 3. Рекомендуємо розширити вибіркочу частину ОП шляхом інтраблокової варіативності. 4. Рекомендуємо збільшити обсяг практичної підготовки з відривом, перенісши виробничу практику з вибіркових блоків до обов'язкової частини ОПП. 2.4 Варіативна частина ОПП сформована за блоковим типом відповідно до політики ЗВО і представлена двома вибірковими блоками обсягом 60 кредитів ECTS кожен: ВБ 1 «Теорія літератури», ВБ 2 «Організація літературної діяльності». Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка», яке передбачає, крім блокового підходу, ще й можливість вибору ОК з інших ОПП. Хоча фактів такого абсолютно вільного вибору не описано у СО та звіті ЕГ, однак при бажанні здобувачів освіти скористатися таким правом цілком імовірно, що могла б виникнути ситуація, коли студент не мав би в переліку вибіркових компонентів ще однієї виробничої практики обсягом 6 кредитів ECTS і курсової роботи, а це звузило б обсяги власне практичної підготовки лише до 4 кредитів і ускладнило набуття	компонентами. Підтверджуємо, що під час чергового перегляду програми СЛС буде змінена з метою вдосконалення. 2. Рекомендацію приймаємо, хоча були б вдячні за обґрунтування. Уважаємо за доцільне зазначити, що у звіті експертної групи не було зауваження про формальний підхід до складання матриць компетентностей, а лише сумнів щодо розподілу розподіл ФК і ПРН між складовими ОК 23 «Майстерні літературної творчості». На думку розробників матриці фахових компетентностей та ПРН продумані, збалансовані, враховані при плануванні ОК. 3. При перегляді програми рекомендація щодо зменшення обсягів блоків і запровадження інтраблокової вибіркової складової буде вивчена. 4.Формування вибіркових блоків, які можуть обиратися студентами різних програм, повністю відповідає тенденції Ради ЄС щодо впровадження microcredential програм у формальній освіті. Варіативна частина ОПП забезпечує фахову зорієнтованість здобувача в наукову сферу або в царину організації літературної діяльності. Як слушно наголошено у проекті висновку ГЕР формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка», яке передбачає, крім блокового підходу, ще й можливість вибору ОК з інших ОПП. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії у здобувачів програми ширша ніж у студентів будь-якого іншого ЗВО України. Навчальна практика була винесена до вибіркової складової з метою надання здобувачеві широкого вибору серед різних типів

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
	первинних науково-дослідницьких навичок, необхідних для написання бакалаврської роботи, яка є на ОПП обов'язковою частиною підсумкової атестації. З огляду на сказане, ГЕР рекомендує розширити вибірково частину ОПП шляхом інтраблокової варіативності.	навчальних практик, а також баз практик. На думку розробників її варто було б залишити у межах блоків. Мінімальний же необхідний обсяг практик забезпечується обов'язковою частиною програми.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо активізувати участь студентів у неформальній освіті з дисциплін, релевантних змісту ОПП, а також процесах зовнішньої академічної мобільності.	1. Агітація студентів до участі в програмах неформальної освіти не може бути завданням програми формальної освіти. 2. Досвід пошуку можливостей академічної мобільності Юлією Нікітіною (https://drive.google.com/file/d/1XHGP4fx49qXEdvnEaGsazkzGBmPaj3-/view). показує, що здобувачам дуже складно знайти програми відповідні ОПП 39314, оскільки поєднання україністики та літературної творчості в основному блоці є унікальним і в Україні, і в світі.
Критерій 4. Навчання та викладання за дисципліною Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо оновити у робочих програмах навчальних дисциплін списки основних і додаткових джерел інформації, додавши передусім новітні наукові дослідження, а також усунувши застарілі джерела.	Дякуємо, врахуємо.

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо прописати в ОПП вимогу про розміщення кваліфікаційної роботи бакалавра в репозитарії КНУТШ та наявності обов'язкової перевірки на рівень унікальності. 2. Рекомендуємо усунути розбіжності в термінології стосовно назви атестації.	Шановні члени галузевої експертної ради! Доводимо до вашого відома, що процедури перевірки робіт, допуску до захисту, розміщення в репозитарії КНУТШ, технічні механізми перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність, відповідальність за порушення академічної доброчесності НПП та здобувачами регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ, (зокрема в розділах 7, 9 та 10) https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu11_04_2022.pdf, Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104 Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагиату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: https://knu.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academicplagiarism-in-University.pdf, Етичним кодексом університетської спільноти. Норми які стосуються перевірки на плагиат і розміщення робіт в репозитарії закріплені у відповідному положенні (https://knu.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-inUniversity.pdf) і тому не дублюються в освітніх програмах . Розробники вважають, що варто лише зафіксувати в документі вимогу перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність. 2. Врахуємо рекомендацію усунути термінологічну розбіжність.
Критерій 6. Людські ресурси Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В	1. Рекомендуємо НПП посилити активність друку у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та WOS, а також вчасно проходити стажування.	Погоджуємося з рекомендацією ГЕР активізувати публікаційну активність окремих викладачів, які забезпечують освітні компоненти ОПП та рекомендацією вчасно проходити стажування.

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо активізувати наповнення електронного репозитарію КНУТШ науковими й навчальними виданнями НПП випускових і фахових кафедр.	Дякуємо за рекомендацію. Врахуємо. Маємо зауважити, що НПП освітньої програми забезпечують здобувачів науковими і навчальними виданнями самостійно, шляхом поширення електронних варіантів власних підручники та посібників та навчально-наукових матеріалів своїх колег, шляхом створення сховищ навчальної літератури на е-дисках, шляхом заохочення здобувачів до читання наукової та художньої літератури на сайтах фахових видань. Викладачі моніторять інтернет-простір та пропонують перевірений цифровий контент здобувачам.
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	1. Рекомендуємо удосконалити систему реагування на результати моніторингу якості вищої освіти шляхом опитувань здобувачів та інших стейкхолдерів. 2. Рекомендуємо розробити інструменти системного збору інформації про кар'єрне зростання випускників.	Шановні члени ГЕР, дякуємо за рекомендації. Маємо зауважити, що практика моніторингу ВО в Університеті є системною, поетапною і передбачає реагування на його результати. На освітніх програмах проводяться опитування, про що йшлося і у ВСО на С.16,17, 26, 27. 1) опитування UNIDOS проводиться для моніторингу аспектів освітньої діяльності на рівні університету та прийняття загальноуніверситетських рішень, результати опитування UNIDOS оприлюднене на сторінці ОПП (https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd/035-01-b-ul/); 2) на рівні освітніх програм структурних підрозділів проводиться опитування про якість викладання за дисциплінами, що виявляють інформацію про якість роботи викладача та якість дисциплін, які щойно прочитані студентам. Опитування про якість викладання проводиться з 2020 р. за розробленим та затвердженим в

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
		КНУТШ єдиним питальником, воно є анонімним та містить можливість відкритої відповіді. Результати моніторингу на першому етапі узагальнює гарант ОП, інформацію доводить до НПП на засіданні кафедри, а на другому етапі – голова НМК, що знайомить з результатами членів ВР ННІФ. Здобувачів перед початком опитування інформують про його умови та можливості, а після опитування повідомляють результати в узагальненій формі та рішення кафедри за результатами опитування. Результати інститутського опитування обговорюються на Вченій раді факультету, доводяться до відома усіх НПП через завідувачів кафедр. Для опитування здобувачів освіти керуємося Положенням про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469). За результатами опитування можуть бути ініційовані зміни до ОПП, внесені зміни до РПНД, обрані бази практики тощо 2.Інформація про кар’єрне зростання випускників також збирається систематично, про що свідчить оприлюднена на сторінці ОПП таблиця з даними випускників https://drive.google.com/file/d/1I0xB_IJkL2EoA-PfhKmm663qiJ0HMBNT/view), файл з відгуками випускників https://drive.google.com/file/d/1qhoUKDkBaZoIRuQZo9ky72Amxz4c-OLf/view. Випускники поєднані в організацію МАВР, звітують про свої успіхи на щорічній зустрічі випускників, надають таку інформацію викладачам в особистому спілкуванні. Викладачі ОП збирають інформацію про випускників з відкритих джерел або лише одержавши згоду на обробку наданої інформації. Гарант програми М.О. Шаповал формує статистику та узагальнює інформацію з відкритих джерел щодо кар’єрного зростання усіх вихованців літературної творчості та оприлюднює її,

Критерій	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОПП	Коментар Університету
		наприклад, в аналітичній публікації, як-от на сторінках наукового видання «Курбасівські читання» (http://www.kurbas.org.ua/projects/almanah14/13.pdf). У результаті цієї діяльності членів кафедри найуспішніші випускники є гостями відкритих лекцій (С.Вертола, С.Вайзер, В.Левицький, О.Герасим'юк, Л.Мудрак), роботодавцями (Ю.Скибицька, Ю.Джугастрянська), рецензентами та розробниками ОП (К.Бова, Ю.Джугастрянська), головою ЕК (О.Башкирова). Вважаємо ці інструменти збору інформації відповідними нинішній ситуації в країні.
Критерій 9. Прозорість та публічність Рівень відповідності (ЕГ) Рівень В Рівень відповідності (ГЕР) Рівень В	Рекомендуємо забезпечити на сайті ЗВО можливість 1) ознайомлення з усією документацією, пов'язаною з різними етапами реалізації й удосконалення ОПП та її складників; 2) долучатися до внесення пропозицій/змін до ОПП усім зацікавленим сторонам.	Дякуємо за рекомендації, погоджуємося частково. Університет оприлюднює на сайті інформацію, що показує етапи реалізації та вдосконалення ОПП (описи, навчальні плани, проекти нових редакцій, засадничі документи). Університет докладає зусиль для забезпечення прозорості й публічності освітнього процесу, враховуючи доцільність та базові засади корпоративної та професійної етики, тому регулює можливість або неможливість публікації внутрішньої супровідної документації, пов'язаної з різними етапами реалізації й удосконалення ОПП та її складників. Дякуємо за рекомендацію формалізувати процеси внесення пропозицій змін до ОПП, обдумаємо як забезпечити технічний доступ для всіх стейкхолдерів при наступному перегляді освітньої програми.